

RESTAURAREA UNEI ICOANE PICTATE PE LEMN DIN PATRIMONIUL MUZEULUI JUDEȚEAN OLT

Iohana-Raluca POPESCU

Zusammenfassung
DIE WIEDERHERSTELLUNG DER IKONEN GEMALT AUF HOLZ
IN DER OLT COUNTY HERITAGE MUSEUM

Rumänisch in der Ikonographie des St. Georg und St. Nikolaus sind häufig auftreten. Viele Kirchen sind ihnen gewidmet. Nach ist beliebten Kalender Feier St. George's Day-April 23, / St. Nikolaus am 6. Dezember.

Symbol des St. Georg und St.-Nikolaus-Was ist Gegenstand dieser akademischen Studie-Teil der Sammlung des Olt County Museum. Es ist das einzige Symbol gemalt auf beiden Seiten. Symbol wurde Restaurierung Conservar-Operationen unterzogen.

STICHWÖRTER: Symbol, Heilige, Hram, Erhaltung, Wiederherstellung, Artefakt, Vernis, abgebaut

---

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe a trăit pe vremea împăratului Dioclețian, în cetatea Lidia din Palestina. De mic copil a rămas orfan de tată, dar a primit o educație aleasă de la mama sa, care a sădit în sufletul acestuia alese virtuți creștine. A făcut parte din armata romană și a parcurs ierarhia militară, perioadă în care s-a distins prin bărbăție, vitejie dar mai ales prin ușurința cu care mânua armele, fiind, astfel, numit „purtător de biruință”.

În iconografia românească, Sf. Gheorghe este des întâlnit, multe biserici purtând hramul său. Orașe din România îi poartă numele, fiind considerat și ocrotitorul armatei române, iar unul dintre cele trei brațe ale Dunării îi poartă numele. Ziua de Sf. Gheorghe este considerată a fi și ziua începutului noului an pastoral. De această zi sunt legate o serie de practici și credințe ce ar putea diminua sau alunga fertilitatea și fecunditatea. Astfel, credințele și practicile magice converg spre un ciclu festiv de trei zile: Măneacătoarea, Sângiorzul și Calul lui Sfântul Gheorghe. De asemenea, este patronul Georgiei, Moscovei și al Angliei.

Potrivit calendarului popular, Sf. Gheorghe este sărbătorit în ziua de 23 aprilie, acesta fiind considerat zeu al vegetației, apărător al naturii înverzite, apa, focul și ramurile verzi sunt prezente purificatoare, apotropaice și stimulatoare, adevărate embleme ale acestuia, acest sfânt fiind numit și Cavalerul trac. Calendarul pastoral îi atribuie acestei zile valențele unui an nou. Astfel, turmele sunt scoase la păscut, se practică ritualuri de protecție și stimulare, se citesc semnele meteorologice. La creștini Sf. Gheorghe este numit „primăvara duhovnicească” pentru că datorită lui s-a „dezvoltat” creștinismul și s-a „reînnoit” precum primăvara. În Lituania, acesta este

venerat ca protector al animalelor, iar în unele zone ale Spaniei, de ziua sfântului au loc mese festive însoțite de daruri.

Legenda conform căreia Sf. Gheorghe ucide un balaur pentru a salva o fecioară aparține perioadei medievale. Astăzi, iconografia ni-l înfățișează pe sfânt călare pe un cal alb, doborând cu sulița un balaur. Specialiștii consideră că această imagine își are originile în mitul grec al lui Perseus și Andromeda.

Un alt sfânt frecvent întâlnit în iconografie este Sfântul Nicolae. Acesta s-a născut pe lângă orașul Bethlehem, în Orientul Mijlociu și provenea dintr-o familie înstărită. A trăit în secolul al IV-lea, în timpul împăraților Maximian și Dioclețian. Rămas orfan la o vârstă fragedă, și-a folosit întreaga avere pentru a-i ajuta pe cei nevoiași, făcându-se remarcat pentru dragostea ce le-o purta copiilor. A ocupat funcția de episcop de Myra și a fost recunoscut ca sfânt în secolul al VI-lea, datorită celor 21 de miracole care i-au fost atribuite. Este patronul spiritual al Rusiei.

Cu trecerea timpului, acesta e devenit unul dintre cei mai populari sfinți, în memoria lui fiind ridicate biserici de ordinul miilor, chipul lui fiind frecvent înfățișat de artiști. Sfântul Ierarh Nicolae este celebrat pe data de 6 decembrie, fiind un personaj real. După spusele bătrânilor, iarna începe la Sf. Nicolae, când Moș Nicolae își scutură barba și astfel își face simțită prezența prima ninsoare. Dacă nu ninge, se spune că a întinerit Sf. Nicolae, iar dacă Moș Nicolae vine pe un cal alb, în tradiția populară se spune că iarna va fi scurtă, iar dacă vine pe un cal negru iarna va fi lungă și geroasă. Venirea lui Moș Nicolae este un obicei vechi la români și este una dintre cele mai însemnate sărbători ale anului, mai ales pentru copii care primesc daruri.

Acești doi sfinți sunt prezenți și pe icoana pe care am selectat-o în vederea realizării acestui articol.

Icoana „Sfântul Gheorghe - Sfântul Nicolae”, care constituie subiectul acestei lucrări face parte din colecția Muzeului Județean Olt, secția etnografie, fiind singurul artefact pictat atât pe față cât și pe verso existent în patrimoniul muzeului. Icoana de formă dreptunghiulară are următoarele dimensiuni: lungime = 52 cm; lățime = 31,7 cm, grosime = 5,2 cm și nr. inv. 6360. La intrarea în laborator, artefactul prezenta o stare medie de uzură precum și un strat gros de murdărie datorată uzului liturgic de-a lungul timpului.

Referitor la starea de conservare a icoanei, înaintea efectuării operațiilor de restaurare, se pot nota următoarele tipuri de deteriorări: suportul este din lemn cu defecte; nu există strat de preparație, pictura fiind aplicată direct pe suport; murdărie ancrasată în stratul pictural; prezența numeroaselor picături de ceară, depuneri de grăsime, murdărie aderentă, superficială și ancrasată; lacune, cracluri, clivaje ale straturilor picturale; vernis îmbătrânit ce face dificilă „citirea imaginii” în unele zone; desprinderi ale stratului de culoare, în unele porțiuni, fiind vizibil suportul.

Fluxul tehnologic al restaurării-conservării: fotografierea piesei (ansamblu și detalii în zonele degradate) (foto 4); curățire mecanică superficială a piesei atât pe față cât și pe verso, prin desprăfuire cu pensoane cu păr moale de diferite dimensiuni; îndepărtarea depunerilor de ceară, a murdăriei aderente cu ajutorul operației de curățire mecanică (bisturiu) și cu solvenți (alcool etilic); curățirea straturilor picturale de pe ambele fețe dar și pe margine s-a realizat prin subțierea selectivă a vernis-ului cu un amestec ce are ca bază alcoolul izopropilic, apă distilată și amoniac. Acest amestec l-am utilizat pe acele porțiuni care au prezentat aglomerări de vernis și murdărie grasă datorată uzului liturgic; curățirea picturii cu soluție C₂₀₀₀, în diverse concentrații care au fost stabilite în urma testelor de curățire. Operația de curățire, fiind spectaculoasă și

având un mare impact vizual, este susținută și de fotografii (detalii) (foto 1; 6; 8); integrarea cromatică pe zonele unde stratul de culoare lipsea a fost realizată cu ajutorul retușului punctiform, astfel: porțiunile cu pierderi mici de culoare le-am integrat în culori de tempera sau acuarelă în amestec cu emulsie de gălbenuș de ou, apă distilată și antiseptic, iar zonele cu pierderi mari nu se refac (foto 2); protejarea finală a picturii pe ambele fețe am efectuat-o cu o soluție din a cărei compoziție au făcut parte un vernis pe bază de rășină naturală (dammar în terebentină 12%) prin pensulare cu penson cu păr moale, în strat subțire și rapid (foto 3; 9).

În privința modului de păstrare a artefactului supus discuției, acesta trebuie să fie păstrat în depozit într-o încăpere a cărei umiditate relativă (U.R.) să se încadreze în intervalul 55-65%, iar temperatura (T.) să fie cuprinsă între 18-20°C, evitându-se orice fel de fluctuație ale acestor valori. În situația în care icoana va fi expusă într-o expoziție, este recomandat ca sursa care iluminează spațiul să nu fie mai mare de 180 lămpi.

În prezent, artefactul se află în depozitele Muzeului Județean Olt.

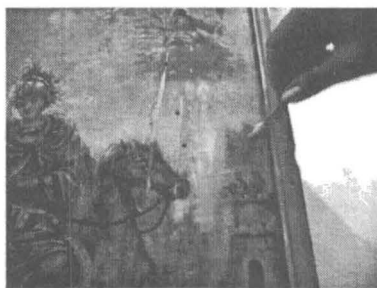

Foto 1 – Icoana Sf. Gheorghe. Detaliu operație strat pictural

Foto 2 – Icoana Sf. Gheorghe
detaliu integrare cromatică

Foto 3 – Icoană Sf. Gheorghe
ansamblu după efectuarea operațiilor de
restaurare-conservare

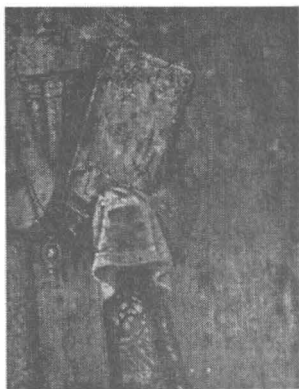

Foto 5 – Icoană Sf. Nicolae
detaliu dinaintea operației de curățire

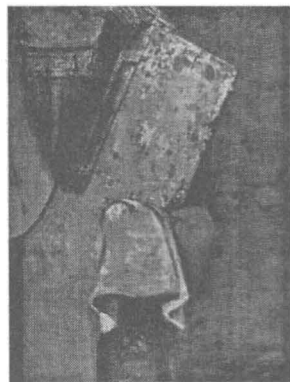

Foto 6 Icoană Sf. Nicolae –
detaliu după operația de curățire

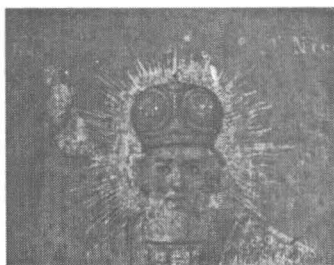

Foto 7 – Icoană Sf. Nicolae
detaliu dinaintea operației de curățire

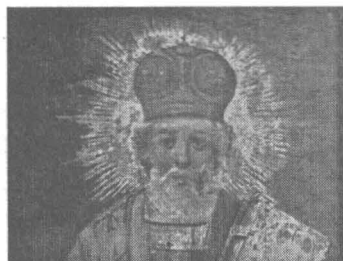

Foto 8 – Icoană Sf. Nicolae
detaliu după operația de curățire

Foto 4 – Icoană Sf. Nicolae
ansamblu înaintea operațiilor de
restaurare-conservare

Foto 9 – Icoana Sf. Nicolae
ansamblu după efectuarea
operațiilor de restaurare conservare